

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การโอนที่ดินขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร ให้แก่องค์การสวนยาง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๑๖๐๒/๒๖๕๙ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือถึงกรมธนารักษ์ หรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินในเขตพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลข้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งองค์การสวนยางใช้ประโยชน์อยู่ก่อนมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ จนถึงปัจจุบันว่า จะเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ ซึ่งกรมธนารักษ์ได้มีหนังสือแจ้งว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวนั้นก่อนมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ องค์การสวนยางนาบอนได้จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ซึ่งในการใช้ที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ กระทรวงเกษตรฯ มีหน้าที่ดำเนินกิจการของรัฐเพื่อรัฐโดยตรง ที่ดินบริเวณดังกล่าวจึงตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินอันเป็นที่ราชพัสดุ และต่อมามีระเบียบการปกครองและจัดประโยชน์ที่ดินสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ออกใช้ กำหนดไว้ในข้อ ๓ ของระเบียบว่า "ที่ดินราชพัสดุ" หมายความว่า "ที่ดินซึ่งรัฐบาลปกครองใช้ราชการอยู่หรือสงวนไว้ใช้ราชการภายนอกและรัฐบาลได้ปกครองจัดประโยชน์แล้ว..." ที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ จึงเป็นที่ราชพัสดุตามระเบียบการปกครองฯ ดังกล่าวด้วย ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ อันทำให้องค์การสวนยางมีฐานะเป็นนิติบุคคลต่างหากจากกระทรวงเกษตร ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยางฯ บัญญัติให้โอนทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ สิทธิ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร และเงินที่ตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับกิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร ให้แก่องค์การสวนยางนั้น กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีทำนองเดียวกันนี้ในเรื่องขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงการคลังได้เคยพิจารณาเป็นที่ยุติแล้วว่า ไม่ทำให้ที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุอยู่ก่อนที่มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยางฯ ขึ้นนั้นกลายเป็นที่ดินของหน่วยงานไป หากองค์การสวนยางมีข้อสงสัยว่า ที่ราชพัสดุดังกล่าวจะโอนไปตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยางฯ หรือไม่ อย่างไร องค์การสวนยางสมควรพิจารณาเสนอเรื่องให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งเรื่องหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมาย

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๑๕๘๘ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ว่า การโอนทรัพย์สิน สิทธิ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบอันเกี่ยวแก่กิจการขององค์การสวนยาง กระทรวงเกษตร และเงินที่ตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับกิจการของ องค์การสวนยาง กระทรวงเกษตร ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ ทำให้ที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลช้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๘๔ กลายเป็นที่ดินขององค์การสวนยาง หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับ ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) และผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (องค์การสวนยาง) แล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ที่ดินในเขตพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลช้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งองค์การสวนยางใช้ประโยชน์อยู่ก่อน มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นที่ราชพัสดุหรือไม่

๒. การโอนทรัพย์สิน สิทธิ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบตามมาตรา ๘ แห่งพระราช กฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ มีผลให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นขององค์การสวนยาง หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) เห็นว่า พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลช้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้หวงห้ามที่ดินดังกล่าวไว้เพื่อประโยชน์แห่งเกษตรกรรม^๑ เมื่อกองการยาง กรมป่าไม้ ซึ่งเป็นส่วนราชการในกระทรวงเกษตรธิการได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตพระราช กฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินดังกล่าวตั้งแต่นั้นมา ทำให้ที่ดินในเขตพระราช ราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลช้างกลาง อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นที่ราชพัสดุตั้งแต่เมื่อกรมป่าไม้ได้เข้าใช้ประโยชน์ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๓^๒ แห่งระเบียบการปกครองและจัดประโยชน์ที่ดินสิ่งปลูกสร้าง ราชพัสดุ พุทธศักราช ๒๔๘๕ และเมื่อพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๔ ใช้บังคับแล้ว ที่ดิน บริเวณดังกล่าวก็เป็นที่ราชพัสดุตามนัยมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๔

^๑ มาตรา ๔ ให้หวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าในเขตตามแผนที่พระราชกฤษฎีกานี้ไว้เพื่อ ประโยชน์แห่งเกษตรกรรม

๑ล๑

๑ล๑

^๒ ข้อ ๓ ตามระเบียบการนี้ คำว่า "ที่ดินราชพัสดุ" หมายความว่า

๑. ที่ดินซึ่งรัฐบาลปกครองใช้ราชการอยู่ หรือสงวนไว้ใช้ราชการภายนอกและรัฐบาลได้เข้า ปกครองจัดประโยชน์แล้ว นอกจากที่ดินในความปกครองกรมรถไฟทางหลวงในความปกครองกรมโยธา เทศบาล และทรัพย์สินของจังหวัดตามมติของคณะรัฐมนตรี

๑ล๑

๑ล๑

^๓ มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) เห็นว่า เมื่อวินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าที่ดินที่หวงห้ามไว้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ เป็นที่ราชพัสดุตั้งแต่เมื่อกรมป่าไม้เข้าใช้ประโยชน์ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ การที่มาตรา ๘^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๔ บัญญัติให้กระทรวงเกษตรต้องโอนทรัพย์สิน สิทธิ และความรับผิดชอบเกี่ยวแก่กิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร และเงินที่ได้ตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับกิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร ให้แก่องค์การสวนยาง ก็ไม่ทำให้ที่ดินที่ได้สงวนหวงห้ามไว้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุอยู่ก่อนที่องค์การสวนยางจะได้รับการจัดตั้งและมีฐานะเป็นนิติบุคคล เปลี่ยนสภาพเป็นที่ดินประเภทอื่นแต่อย่างใด ประกอบกับไม่ปรากฏว่าได้มีการเพิกถอนหรือถอนสภาพที่ดินราชพัสดุแปลงดังกล่าว เมื่อพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ใช้บังคับแล้ว ที่ดินราชพัสดุแปลงดังกล่าวย่อมเป็นที่ราชพัสดุตามนัยของมาตรา ๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ และย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลัง หน่วยงานอื่นของรัฐไม่อาจเป็นเจ้าของที่ราชพัสดุได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕^๖ และมาตรา ๑๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน่วยงานอื่นของรัฐคงมีสิทธิเพียงขอใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุตามข้อ ๑๐^๘ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราช

เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีเวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

^๕ มาตรา ๘ ให้โอนทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิ และความรับผิดชอบเกี่ยวแก่กิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร และเงินที่ได้ตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับกิจการขององค์การสวนยางนาบอน กระทรวงเกษตร ให้แก่ อ.ส.ย.

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๕ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมใดได้มาโดยการเวนคืนหรือการแลกเปลี่ยนหรือโดยประการอื่น ให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุนั้น ทั้งนี้ยกเว้นที่ดินที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

^๘ มาตรา ๑๑ บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมใดได้มาโดยกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรือโดยการแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์กับเอกชน หรือโดยประการอื่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของกระทรวงการคลัง

^๙ ข้อ ๑๐ กระทรวงทบวงกรมใดประสงค์จะใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ แต่ถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งการขอใช้ที่ราชพัสดุนั้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์

พัสตุ พ.ศ. ๒๕๑๘ เท่านั้น

อนึ่ง ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจมีความประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ กรมธนารักษ์ก็อาจจัดให้เข้าใช้ประโยชน์โดยการจัดให้เช่าได้ตามข้อ ๑๖^๙ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ๑ และข้อ ๑๗^{๑๐} แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ๑ ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีนี้เมื่อปรากฏว่าองค์การสวนยางได้จัดตั้งขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุดังกล่าวตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๙๒ อันเป็นการปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุอยู่ก่อนที่กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ๑ มีผลใช้บังคับ จึงมีผลให้องค์การสวนยางมีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุแปลงนี้ได้ต่อไป โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่^{๑๑} ตามข้อ ๒๔^{๑๒} แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ๑ เว้นแต่องค์การสวนยางจะได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ได้รับอนุญาต ก็จะต้องทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ก่อน

^๙ ข้อ ๑๖ ที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการหรือที่ไม่ได้สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ กรมธนารักษ์จะนำมาจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าหรือโดยวิธีอื่นนอกจากการจัดให้เช่าก็ได้ การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นการให้เช่าในลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้อาศัย
- (๒) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้ประกอบการเกษตร
- (๓) การให้เช่าที่ดินเพื่อปลูกสร้างอาคารโดยยกกรรมสิทธิ์อาคารที่ปลูกสร้างให้แก่

กระทรวงการคลัง

- (๔) การให้เช่าที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น
- (๕) การให้เช่าอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

การจัดหาประโยชน์โดยวิธีการอื่นนอกจากการจัดให้เช่าตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังก่อน และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

^{๑๐} ข้อ ๑๗ การจัดให้เช่าให้กระทำโดยวิธีประมูลตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้จะจัดให้เช่าโดยไม่ต้องใช้วิธีประมูลก็ได้

- (๑) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้อาศัย
- (๒) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้ประกอบการเกษตร
- (๓) การให้รัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลเช่าเพื่อใช้เป็นที่ดินดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} บันทึก เรื่อง การใช้ที่ดินราชพัสดุของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๖๐๑/๙๗๗ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๒๖๒/๒๕๒๔)

^{๑๒} ข้อ ๒๔ ที่ราชพัสดุที่กระทรวงทบวงกรม องค์การปกครองท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์อยู่แล้วในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ต่อไปโดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่

ตามข้อ ๑๓ ทวิ^{๑๓} แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙)^๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๕)^{๑๔}

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ที่ดินตามข้อหาหรือนี้จึงถือเป็นที่ราชพัสดุตามความหมายของ ข้อ ๓^{๑๕} แห่งระเบียบการปกครองและจัดประโยชน์ที่ดินสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุ พุทธศักราช ๒๔๘๕ และตามมาตรา ๔^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๕^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุฯ ดังนั้น ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงมิได้โอนไปเป็นขององค์การสวนยางแต่อย่างใด องค์การสวนยางมีเพียงสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินเท่านั้น

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๔๕

^{๑๓} ข้อ ๑๓ ทวิ ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์ให้ใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ได้รับอนุญาต ให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ก่อน

^{๑๔} บันทึก เรื่อง ปัญหาการใช้ที่ดินสนามกอล์ฟบางพระ จังหวัดชลบุรี (รัฐวิสาหกิจจะนำสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุไปร่วมลงทุนกับเอกชน โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่ตามนัยข้อ ๒๔ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้หรือไม่) ซึ่งส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๙๔๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๕๐๘/๒๕๓๑)

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น